

El PP balear aixeca la bandera anticatalanista

Molts, quan el PP perdé el poder a les Balears (1999), ho suposaren. Ha trigat una mica, és cert, però finalment ha succeït. Els conservadors han començat a remoure la bubota de la "imposició" catalanista del Govern del Pacte de Progrés per intentar excitar el que suposen latent anticatalanisme social i el castellanisme d'una població que, a causa de la immigració, conté capes que podrien ser sensibles a un discurs demagògic d'aquesta mena.

Ho va dir el líder conservador, ministre espanyol i probable candidat autonòmic el maig de l'any que ve, Jaume Matas: el PP defensarà "el bilingüisme enfront de la imposició" que, al seu parer, practica i practicaria el Govern del Pacte. Dies després, en el desè congrés regional del PP balear (celebrat a Palma el passat 5 d'octubre), quedava incorporada aquesta tàctica com a eix fonamental pel que fa al programa electoral cultural dels conservadors illencs.

Així, doncs, potser amb més de vint anys d'endarreriment que al País Valencià, la crispació social induïda pels conservadors és ja un intent sense disfresses ni complexos. Igual com en el cas valencià, la dreta aixeca la bandera de la demagògia lingüística per intentar erosionar el poder progressista i, amb d'altres factors, arribar al Govern autònom.

Durant la conversa que aquest setmanari va mantenir fa dues setmanes amb el conseller d'Educació i Cultura balear, Damià Pons, part de la qual es publicà en una entrevista, aquest ja intuïa que aquelles declaracions de Matas eren el símptoma que el PP havia decidit apostar fort per qualsevol argument que provoqui crispació. En aquesta tàctica confien els conservadors les seves possibili-

PSM i fins i tot el PSIB –igual com Maragall i el PSC– per presumptes connivències amb posicions ideològiques "bataunes", si creen realitats virtuals a mida per poder criticar sense mesura, d'acord amb la línia homogeneïtzadora que imposa Madrid, era obvi que amb la qüestió lingüística tard o d'hora passaria el mateix. I així ha estat.

És factible que es creï aquesta crispació, ara i a Balears? Aquesta és la qüestió. En el passat, la dreta balear ja ho va intentar i fracassà, per exemple durant la dècada dels setanta. Però hi havia quelcom sensiblement diferent a la situació actual: la societat i els líders polítics.

La dreta illenca, entre 1977 i 1982, era protagonitzada quasi en exclusiva per UCD. Partit que tingué les primeres responsabilitats institucionals d'autogovern, el Consell General Interinsular (1978-1983), sota el lideratge de Jeroni Albertí. La cúpula centrista sempre va deixar la gestió de la política cultural a homes de reconeguda solvència intel·lectual (com el primer conseller de Cultura, Josep Francesc Conrado de Villalonga, i el director general de Cultura, Valentí Puig) els quals, en contacte constant amb el món cultural i intel·lectual illenc, mai no van permetre que la qüestió lingüística servís d'excusa per provocar tensió, i els agitadors quedaren reduïts a la marginalitat política que era i representava l'AP de Gabriel Canellas, que fracassà en les eleccions municipals i preautonòmiques de 1979.

Amb l'enfonsament d'UCD (1982), AP recollí bona part del seu vot i va guanyar les primeres eleccions autonòmiques (1983). Abans d'accedir a la presidència, però, Gabriel Canellas hagué de pactar amb Jeroni Albertí (UM), un pacte fet

Un quart de segle
després de fracassar
l'intent de convertir
en arma política
l'anticatalanisme,
el Partit Popular
de les Illes Balears,
encapçalat per
l'actual ministre de
medi ambient espanyol,
Jaume Matas,
el recupera com a
tàctica per a erosionar
el Govern
del Pacte de Progrés.

Seguint les passes del seu amic i també ministre Eduardo Zaplana, Jaume Matas pretén atiar l'anticatalanisme amb la finalitat d'obtenir suports electorals que el permetin guanyar, si com sembla es presenta com a candidat dels populars a les Illes, els comicis de l'any vinent.

sota els auspicis del banquer Carlos March, el qual tampoc no va ser mai favorable a la crispació d'aquesta naturalesa. Això, més el fet evident que AP no necessitava cap tàctica de crispació per aconseguir el poder, perquè ja el tenia, tornava a situar l'anticatalanisme en la marginació social d'expressió anecdòtica a través de recurrents "cartes al director" de la premsa balear. Políticament i institucionalment, Gabriel Cañellas sempre optà per un PP regionalitzat; de fet, en qüestions lingüístiques, no feia res en favor del català, però tampoc no combatia els agents que, com l'Obra Cultural Balear i d'altres, sí que hi feien molta feina, fins i tot ajudant-los indirectament (mitjançant subvencions, acords, convenis, etc.). La qüestió era evitar cap mena de problema, per qualsevol flanc.

El fenomen immigratori i el canvi social ocorregut a les Illes Balears aquests últims set anys han alterat el substrat sociològic. També es van capgirar les cir-

cumstàncies polítiques el 1999: el PP perdé el poder. A més, les enquestes (l'última, la del Govern balear, del juny de 2002, que ha pogut ser consultada per aquest setmanari) detecten tendències que sí que són preocupants: entre els "problemes" que espontàniament els balears perceben l'1% hi inclou "l'obligatorietat del català", mentre que, espontàniament, només el 0,2% troba que el problema és que "manca foment del català". Amb totes les reserves amb què cal prendre aquestes dades, és evident que si s'extrapola l'enquesta al total de

**L'1% dels balears
interpreta com
un problema
"l'obligatorietat
del català"**

població major d'edat ens trobaríem una bossa d'uns 6.000 votants que es mostren espontàniament preocupats per la "imposició", que diria Matas, del català. Aquesta bossa, convenientment agitada, pot créixer fàcilment. No oblidem l'exemple del País Valencià. Tant en els temps pretèrits del tristament famós Fernando Abril Martorell, com en els més actuals d'Eduardo Zaplana, el qual, per cert, és amic íntim i valedor polític de Jaume Matas, la qual cosa només ingènuament es pot valorar con una mera casualitat a l'hora d'entendre per què el PP balear planteja ara aquesta mena de neoanticatalanisme, el qual, sota l'aparença d'acceptació formal de la unitat, busca donar prevalença a les formes dialectals, una mena d'insularisme lingüístic podríem dir, que, al capdavall, no cerca més que afeblir el català per deixar camp lliure al castellà.

Miquel Payeras